

De maand mei

Maandkalender

De maand mei is de puptijd. De eerste weken staan vol met controleren van nieuwe nesten en het reageren op afwijkende geluiden of beelden. Het is een mooie maar ook kwetsbare periode. De laatste jaren krijgen we toch steeds meer inzicht in welke factoren er bepalend zijn om de pups probleemloos te laten groeien: voerbeleid, veel actieve spenen, overleggen pups en water dichtbij de pups.

Het volbrengen van de geboorte van de pups is een behoorlijke inspanning. Voor spoedige worpen zijn binnen 5 uur volbracht, probleemworpen duren 10 tot 20 uur. Het geboortegewicht van nertsenpups is naar verhouding erg laag, zeker ten opzichte van andere diersoorten. Een nertsenpup weegt slechts 1% van het gewicht van de moeder, een konijnenjong weegt 3-5% van het moedergewicht. De uitval onder pups is daardoor ook 'normaler', omdat de natuur er voor gekozen heeft een nertsenpup prematuur geboren te laten worden. Het minimaliseren van de uitval blijft echter de moeite waard, waarbij we moeten zorgen dat de omstandigheden goed zijn voor de geboorte. De inrichting van het nachthok en de inleghor spelen hierbij een rol.

In deze editie de resultaten van het Deens onderzoek naar het voerbeleid in het laatste deel van de dracht en in de lactatieperiode. De voerportie wordt verhoogd naar de opname binnen 22 uur (controle 20 uur) al vanaf 20 april. Daarbij meten de Denen geen problemen bij de teven (werpen) en pupuitval. De pupgroei was beter en de teven bleven beter in conditie (minder gewichtsverlies). Het is duidelijk dat de teef meer energie in het voer wil (het voer is te 'mager') en de pups willen mager voer met veel eiwit. Voeg daarbij ons onderzoek uit de drachtperiode, waar een iets hogere voerportie tot een prima worpresultaat leidde, zonder problemen bij het werpen en bij de pups. De pups waren gemiddeld iets groter en dat was positief op de overleving. Blijkbaar kunnen we iets meer voeren in de drachtperiode en de lactatieperiode. De voorwaarde hierbij is dat de teven in de voorliggende periode naar BS gevoerd zijn. Dit onderwerp wordt in 2016 op Edelveen getoetst.

Al enkele jaren volgen we het effect van

het aantal spenen van de teef. Het is een selectie-item voor de nabije toekomst als je alle positieve eigenschappen hiervan doortelt. Een ondertal aan spenen leidt, ongeacht de worpgrootte, tot significant hogere pupuitval van 0,5 tot 0,7 pup per worp ten opzichte van genoeg of een te veel aan spenen. Het mooie van het aantal spenen is de hoge herhaalbaarheid. Veel spenen dit jaar is veel spenen volgend jaar en dat betekent minder pupuitval. Het aantal spenen werkt positief door tot het einde van de lactatie, ook als de pups mee-eten. Na 4 jaar spenen volgen zien we ook het positieve effect op het fokresultaat, want de dochters van moeders met 8 of 9 spenen lijken vruchtbaarder met slechts de helft gast en minder pupuitval ten opzichte van dochters van moeders met 5 of 6 spenen. De moeders met 8 of 9 spenen hebben ook een beter fokresultaat dan moeders met 6 of 7 spenen. Het aantal spenen is erg erfelijk en positief voor het fokresultaat en reden om op te selecteren.

Nertsenmoeders accepteren andere pups en dat maakt overleggen van pups een goed bruikbare maatregel om te grote nesten te minimaliseren naar 9 pups. Hierdoor is de pupoverleving groter en ook de kans dat de pups in oktober een goed gewicht hebben. Kleine nesten kunnen samengevoegd worden om een meer uniforme nestgrootte te creëren op de farm. Registreer goed welke nesten hierdoor voor fokkerij blijven en welke als productie aangemerkt worden. Het succes van vergroten of verkleinen van nesten hangt vooral af van het aantal spenen van de gast-teef.

Het moment van onderop de klep voeren blijft onderwerp van discussie. Dit moment wordt niet alleen door de leeftijd en door de kalender ingegeven, maar vooral door de conditie van de teef. Als de teef nog volop melk heeft moet het voeren op de

klep enkele dagen uitgesteld worden. Of de teef volop melk heeft is goed te controleren door de melkklierpakketten te beoordelen. Bekijk 30 teven die u onderop wilt voeren op hun melkklieren en u heeft een indruk of het moment geschikt is. Als dat bij de eerste nesten zo is, dan is dat waarschijnlijk ook bij de latere nesten.

Als de pups gaan mee-eten stijgt de vochtbehoefte. Pups steken de ren nog niet over en zoeken het vocht bij de moeder door vooral speeksel likken, zoveel is met de gedragstudie in juni wel duidelijk geworden. Water in of bij het nachthok helpt de pups aan vocht en ontlast de teef. Pups gaan 5 dagen eerder drinken (dag 31/32 versus dag 36/37) en drinken 5 keer vaker. Waarom? Omdat ze water nodig hebben! Bij iedere 10 gram voer willen ze 6 gram water drinken. Op 40 dagen leeftijd eten ze gemiddeld 65 gram voer en willen daarnaast 40 gram water opnemen. Dat lukt alleen door te drinken en lukt vooral als water dichtbij de pups te vinden is. Pups begeven zich pas na 6 weken vrijelijk door de ren, daarvoor blijven ze het liefst bij elkaar en gaan ze nauwelijks naar de drinknippel aan de andere kant van de ren. Dat is onafhankelijk van de nestgrootte. De onrust in het nest begint altijd tussen 5 en 6 weken en is vele male minder wanneer er water voor de pups is. Ondertussen zijn er goede systemen die hieraan voldoen.

De lactatieperiode kent veel verschillende omstandigheden. Om de omstandigheden te beheersen moet er veel gecontroleerd worden, zodat geen pups onnodig verloren gaan. Daarmee wensen wij u veel succes. Wij wensen u een goede werp- en lactatieperiode toe.

**Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen
te Ederveen**